

עפ"א 16079/07/15 - עומר פלום, חנה פלום נגד עיריית חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 16079-07-15 פלום ואח' נ' עיריית חיפה

בפני	כבוד השופטת תמר שרון נתנאל
מערערים	1. עומר פלום 2. חנה פלום
נגד	
משיבה	עיריית חיפה

פסק דין

1. לפני ערעור על הרשעת המערערים (כל אחד - על פי הדו"ח שנרשם לו), בעבירות של חניה בחניית נכה, המיועדת לרכב של נכה משותק רגליים, ללא תו נכה, בניגוד לתמרוך 437.

כל אחד מהמערערים (שהם בני זוג) חנה, בהפרש של ימים אחדים, בחנית נכה במתחם החניה של ב"ח רמב"ם בחיפה. המערערים לא הכחישו את החניות המיוחסות להם, אך טענו - כל אחד לגבי הדו"ח שנרשם לו, כי התמרוך לא הוצב במקום כדין וכי הם לא הבחינו בכך שמדובר במקום המיועד לחניית נכה מאחר שלא היה כל סימון על הכביש וכן מאחר שהתמרוך היה גבוה מהגובה המקסימאלי המותר בדין.

נגד המערערת הוגש כתב אישום בת"פ מס' 678288-9-7 ונגד המערער הוגש כתב אישום בת"פ מס' 758689-9-2. הדיון בשני התיקים אוחד, הראיות נשמעו באותן ישיבות וניתנה הכרעת דין אחת, המתייחסת לשני המערערים.

2. להלן פירוט דו"ח החנייה שהוגש נגד כל אחד מהמערערים:

א. לגבי המערערת נרשם ביום 27.12.13, דו"ח חניה מספר 678288-9-7, בגין חניה במגרש חניה #9028 ליד מס' 3.

ב. לגבי המערער נרשם ביום 4.1.14, דו"ח חניה מספר 758689-9-2, בגין חניה במגרש חניה #9028 ליד מס' 1.

אבהיר כבר כעת, כי על אף טענת ב"כ המערערים בפניי, לפיה מדובר, כביכול, באותו תמרור, ברור לחלוטין מהדוחות, כפי שפורטו לעיל, שמדובר בשני תמרורים שונים, המצויים באותו מגרש חניה. עוד אציין, כי על עמוד התמרור לידו חנתה המערערת מצוי שלט תמרור אחד - זה המצביע על החניה כחניית נכה (להלן: "**התמרור היחיד**") ואילו על עמוד התמרור לידו חנה המערער, מצויים שני שלטי תמרורים - תמרור האוסר חניית נכה ומתחתיו (בצמוד אליו) תמרור עליו כתוב "2 מקומות" (להלן: "**התמרור הכפול**"), הכול - כפי שניתן לראות בתמונות שצורפו לכל אחד מהדוחות.

3. לאחר שמיעת ראיות, דחה בימ"ש קמא, את כל טענות המערערים והרשיע כל אחד מהם, על פי הדו"ח שנרשם לו.

בימ"ש קמא שמע את עדויותיהם של הפקחים שרשמו את הדוחות וכן את עדותה של הגב' רשא עואד (להלן: "**הגב' עואד**"), סגנית מנהל מחלקת תכנון תנועה בעיריית חיפה, אשר הציגה בפני ביהמ"ש את התכנית המאושרת על ידי רשות התמרור המקומית, על פיה הוצבו התמרורים.

גב' עואד הסבירה, שדי בתמרור ואין חובה לבצע סימון על האספלט ושסימון כזה לא בוצע מאחר שהיה מדובר בחנייה זמנית. כן הסבירה, שגובה התמרור על פי התקנות צריך להיות 2.2 מ' וכי סטייה קלה של 5%, שאיננה משמעותית, אינה מהווה חריגה מהתקנות. כן ציינה, שמדידת גובה התמרור נעשית מהמדרכה עד לחלק התחתון של התמרור ובעניינו של המערער (בו קיימים שני תמרורים על אותו עמוד) הסבירה, שהמדידה נעשית עד לחלק התחתון של התמרור התחתון. כמו כן הוגש מכתב מחברת יפה נוף - היא החברה העירונית, אשר בנתה את מגרש החניה, לפיו התמרור היחיד הוצב בגובה 2.3 מ'.

4. בימ"ש קמא הזמין נציג של חברת יפה נוף. לישיבה נוספת שנקבעה, התייצב מר אושונב ולדימיר (להלן: "**מר אושונב**"), העובד עבור חברת יפה נוף, כיועץ חיצוני ומשמש כמפקח ויועץ בטיחות מוסמך של החברה.

לדברי מר אושונב, הגובה של 2.2 מ', הקבוע בתקנות, אינו מחייב ו"במפרט הכללי" (שלא הוגש) כתוב שהמידות ניתנות לשינוי על פי תנאי השטח והמקום. בתכנית העבודה לא מסומן גובה התמרורים והגובה נקבע על פי התקנות וההנחיות הרלבנטיות. תוצאות המדידות המבוצעות בשטח לא נרשמות, אך אם מתגלה טעות בהתקנת תמרור, היא מתוקנת בשטח.

גם מר אושונב וגם גב' עואד העידו באופן כללי ולא יכלו לומר דבר על גובה התמרורים הספציפיים בהם עסקין.

5. בימ"ש קמא שמע את עדויות המערערים, אשר לא היו מיוצגים. שניהם העידו שהם נכנסו לחנייה בנסיעה לאחור ושלא הבחינו בתמרור לידו חנו, בשל גובהו. חנה הוסיפה והראתה, שהיא שילמה עבור

החניה, באמצעות הטלפון הנייד שלה.

בנוסף לעדויותיהם הם, ביקשו המערערים להגיש מכתב מטעם המהנדס, מר רז מור (להלן: "**מכתב המהנדס**"), אליו צורפה תמונה, בה מצולמת המערערת, כשהיא עומדת על האספלט ליד התמרור היחיד, וידיה מורמות כלפי מעלה (להלן: "**התמונה**"). התמונה מצורפת לתיקת של המערערת בבימ"ש קמא ומסומנת בספרה 3.

בצד התמונה, שצורפה למכתב שביקשו המערערים להגיש לבימ"ש קמא, הציב המהנדס מור סרגל מדידה, המראה את גובה התמרור היחיד ועל פיו, לכאורה, הגובה חורג משמעותית מהקבוע בתקנות.

בימ"ש קמא סירב לקבל את המכתב ונימק זאת בכך שהגשתו התבקשה רק בישיבה השנייה, ללא שהוגשה בקשה להבאת ראיות נוספות ושמדובר במסמך שאיננו בגדר חוו"ד ערוכה כדין.

בימ"ש קמא היה ער לכך שגב' עואד ומר אושונב לא יכלו לציין את הגובה המדויק של התמרורים, אך נוכח עדותו של מר אושונב ומכתב יפה-נוף, לפיהם התמרור היחיד סוטה ב- 10 ס"מ מהגובה התקני שהוא 2.2 מ' ולאחר שדחה את מכתב המהנדס והביא בחשבון את נטל ההוכחה, קבע שהמערערים לא הוכיחו שהתמרור אינו תקני והרשיע אותם במיוחס להם.

טענות המערערים בערעור:

6. המערערים טוענים, כי בהעדר אישור התמרורים על ידי המפקח, אין הם תקינים ואין יסוד להרשעתם.

עוד נטען, כי במצב בו האחריות היא אחריות קפידה ובנוסף, הופכת תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "**התקנות**"), את נטל הראייה בדבר תקינות התמרור ומטילה אותו על הטוען לחוסר תקינות, כלומר - על המערערים, על ביהמ"ש להקפיד הקפדה יתירה על מילוי הכללים הרלבנטיים.

בנוסף נטען, כי כתב האישום ייחס למערערים עבירה על סעיף 6(ב1), לחוק העזר לחיפה, בעוד שאין בחוק סעיף 6(ב1), אלא רק סעיף 6(ב) ובימ"ש קמא לא עשה שימוש בסמכות המוקנית לו על פי סעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.

7. מוסיפים המערערים וטוענים, כי לא הובאו בפני בימ"ש קמא ראיות המוכיחות את גובה התמרורים וכי היה על בימ"ש קמא לאפשר להם להגיש את מכתב המהנדס.

לטענתם, התמרור היחיד הוצב בגובה 2.93 ס"מ, היינו - בסטייה של כ- 30% מהגובה הקבוע בתקנות, שהוא

2.2 מטרים. נוכח גובהו של התמרור והעדר סימון על הכביש, הוטעו המערערים לחשוב שמדובר במקום חנייה מותר. לטענת המערערים, גם סטייה של 10%, עליה העיד אושונב, שהיא "בסדר", אינה סטייה מותרת, שכן אין היא "סטייה קלה".

דין והכרעה:

8. אומר, תחילה, כי לא מצאתי כל ממש בטענות המקדמיות שהעלה ב"כ המערערים. לא בטענתו בעניין סעיף האישום ולא בטענתו לעניין אישור התמרורים.

לענין סעיף האישום אומר, כי גם נפלה טעות קלה במספר הסעיף, הרי מתיאור העבירה בכל דו"ח ברור לחלוטין מהי העבירה שיוחסה למערערים ונגד עבירה זו בדיוק הם התגוננו, כך שזכותם להתגונן לא נפגעה, כלל.

מדובר בליקוי טכני, הבא בגדרו של סעיף 238 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**"), שלא היה בו כדי לגרום לעיוות דין ולפיכך, אין בו כדי לפגום בתקפם של ההליכים.

9. אשר לאישור התמרורים על ידי המפקח -

אושונב העיד (ועדותו התקבלה על ידי בימ"ש קמא ובכך אין בדעתי להתערב), כי הוא היה המפקח בשטח על הצבת התמרורים, כי הוא ביצע את תפקידו, בדק את כל התכניות וכאשר יש חריגות מציינים זאת. כן העיד אושונב, שגם גבהי התמרורים תואמים את התכנית וכי לפעמים יש הבדל של 5%, כי גם הבדל של 10% זה בסדר גמור וכי גם תמרור בגובה 3.40 הוא תמרור תקין (עמ' 2 לפרוטוקול ישיבת יום 14.4.15). עוד ציין, כי ברשימות כתוב שהתמרור יותר גבוה, אם כי אין הוא יכול לומר מה גובהו.

עדותו של אושונב מעידה שהתמרורים הוצבו בפיקוח ובאישור והעובדה שהוא לא יכול היה לומר מה הגובה של התמרורים הספציפיים, בהם עסקינן במקרה זה, איננה פוגמת בכך ואיננה מביאה למסקנה שהתמרורים הוצבו שלא כדין.

10. בשולי הדברים אציין, כי על פי סעיף 149(3) לחסד"פ היה על המערערים להעלות את הטענות הנ"ל בעת הדיון בבימ"ש קמא ולפיכך, ראוי היה לדחות על הסף, מחמת כך שהן נטענו לראשונה בערעור, אולם לא עשיתי זאת מאחר שהמערערים לא היו מיוצגים בבימ"ש קמא.

גובה התמרורים הנדונים כאן -

11. לאחר ששקלתי בדבר, סבורה אני שיש לקבל את הערעור בהתייחס למערערת ולדחותו בהתייחס למערער ואלה נימוקיי;

12. אין חולק כי על פי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה, הנטל להוכיח אי תקינות תמרור מוטלת על מי שנגדו הוגש הדו"ח, היינו - על המערערים. זאת - מאחר שהטענה בדבר אי תקינות היא טענת הגנה, כאמור בתקנה 22(ב) שזו לשונה: **"עובר דרך חייב לקיים את ההוראות הניתנות בתמרור, אולם תהא זו הגנה טובה לנאשם אם יוכיח שהתמרור הוצב, סומן או נקבע שלא כדין"**.

לענין מידת ההוכחה, מסכים גם ב"כ המשיבה, כי די בהוכחה על פי מאזן ההסתברויות - כחובת ההוכחה בדין האזרחי.

13. העדים מטעם המשיבה לא הביאו ראיה כלשהי למדידת גובה התמרורים ולא הציגו כל רישום לגבי מדידה ספציפית של גובה התמרורים הנדונים בתיק זה. הם העידו עדויות כלליות בדבר הגובה התקין של תמרורים, בדבר התאמת התמרורים לתכניות וכיוצ"ב. איש מהם לא יכול היה להעיד על גובה התמרורים דכאן, על פי מדידה ספציפית.

דבריו של אושנוב לפיהם מותר גם תמרור בגובה של 3.40 אינם עולים בקנה אחד עם התקנות. צודק ב"כ המערערים בטענתו לפיה אושנוב לא ציין שדבריו אלה מתייחסים לגובה תמרור עליון, אולם ממילא, בין אם התכוון לכך ובין אם לאו, גובהו התקין של עמוד עליו ניצב תמרור (הנמדד מהמדרכה עליה ניצב התמרור ועד לקו התחתון של שלט התמרור, המותקן על גבי העמוד) נקבע בדין ועל פי הדין [סעיף 4(ה) להודעת התעבורה (קביעת לוח תמרורים), תשע"א-2010] מותרת **"סטייה קלה ממידותיו, צבעו, צורתו, אופן הצבתו או מסימונו של תמרור, שאין בה כדי לשנות מתוכנו..."**. כלומר, גם הסטייה מגובה העמוד, יכולה להיות סטייה קלה בלבד שאין בה כדי לשנות מתוכנו וניתן לומר, גם, ממטרתו.

14. עם זאת, הוגש מכתב מטעם יפה נוף, בו נכתב, כי בהתאם לתקנות גובה התמרור הוא 2.2 מ' וכי "ברחוב" בו מדובר, הוצבו תמרורים בגובה 2.30 מ', מתוך כוונה להציב 2 תמרורים על אותו עמוד ולכן התמרור היחיד (אשר על העמוד הנושא אותו לא הוצב תמרור נוסף) נמצא, למעשה, בגובה 2.30 מ'.

מאחר שנטל ההוכחה של אי תקינות התמרור מוטל על המערערים, הרי לו מכתב זה לא היה נסתר, די היה בכך כדי להרשיע את המערערים במיוחס להם ולא היה מקום להתערב בהכרעת הדין שניתנה על ידי בימ"ש קמא.

15. כזה הוא המצב בנוגע למערער, אשר חנה ליד התמרור הכפול. המערערים לא הביאו כל ראיה, או ראשית ראיה, לגבי תמרור זה. הראייה היחידה שהביאו המערערים מתייחסת לתמרור היחיד. לפיכך, המערערים לא סתרו את חזקת התקינות לגבי התמרור הכפול ולא עמדו, אף לא במקצת, בחובת ההוכחה המוטלת עליהם לגבי תמרור זה.

לפיכך, אין כל מקום להתערב בהכרעת הדין שניתנה בנוגע למערער.

ערעור של המערער נדחה, אפוא והכרעת הדין וגזר הדין שניתנו בעניינו נותרים על כנם.

16. שונה המצב בנוגע למערער, לגביה מצאתי מקום לקבל את הערעור **ולזכותה** מהאישום בו הואשמה.

17. בהתייחס למערער, האמור בדברי עדי המשיבה ובמכתב יפה נוף, לענין תקינות גובה התמרוך היחיד, נסתר בראיה שביקשה המערער להגיש, הוא מכתבו של המהנדס מור.

אמנם, המהנדס מור לא ערך את המכתב כחוות דעת מומחה (כפי שהיה עליו לעשות), אולם בהיות המערער בלתי מיוצגים ובעיקר בשים לב לכך שבימ"ש קמא קיבל את מכתב יפה נוף, על אף שמר אושונב, שהעיד, לא ערך את המכתב, הוא אינו חתום עליו ואף אינו עובד של חברת יפה נוף, נכון היה עושה בימ"ש קמא לו היה מאפשר למערער להגיש את מכתב המהנדס מור, בכפוף להזמנתו לחקירה, או מאפשר להם להגיש חוות דעת מטעם המהנדס מור, שהרי מדובר בראייה מהותית ביותר להגנה ובנאשמים שלא היו מיוצגים.

18. לא נעלם מעיני, שהמשיבה אינה צריכה להוכיח את תקינות התמרוך, אלא על המערער להוכיח את אי תקינותו, ולכן אין "סימטריה" בין הצדדים, גם לא לענין הראיות המוגשות על ידם, אולם נוכח כך שבמכתבו של המהנדס מצויה (ככל שתתקבל נכונותה), ראייה מהותית ביותר להגנה, היה מקום לאפשר למערער להביאה בפני ביהמ"ש, בטרם יוכרע דינם.

בערעור זה שבפני, הגישו המערער בקשה להבאת ראיות נוספות - היא חוו"ד מטעם המהנדס מור, שתוכנה זהה לתוכנו של המכתב. המשיבה התנגדה לכך. למעשה, מאחר שהערעור כולל, ממילא, גם ערעור על החלטת בימ"ש קמא לסרב לקבל את מכתב המהנדס, ניתן להסתפק בקבלת הערעור על החלטה זו כדי שניתן יהיה לתת למכתב את משקלו הראוי ואין צורך בהגשת המכתב כחוות דעת וכך אני מורה.

מבחינת סדרי הדין, נכון יותר היה לבטל את הכרעת הדין בנוגע למערער, להחזיר את הדין לבימ"ש קמא, על מנת שיקבל את המכתב (כפי שהוא, או כשהוא ערוך כחוות דעת) ולאחר השלמת הדין יכריע מחדש את הדין, אולם סברתי כי בנסיבות מקרה זה, בין היתר נוכח הענין בו מדובר, נכון יותר יהיה לסיים את הפרשה בכך שערעור של המערער יתקבל על ידי והכרעת הדין שניתנה בעניינה בבימ"ש קמא, וכך גם גזר הדין, יבוטלו.

19. תוכנו של מכתב המהנדס, על התמונה שצורפה אליו וסרגל המדידה שלידה, מוכיחים, לפחות במאזן ההסתברויות, שגובה התמרוך אינו תקני.

כאמור - ליד התמונה שצורפה (היא תמונת המערער העומדת על הכביש ליד התמרוך היחיד, כשידיה מונפות

ישרות כלפי מעלה), הוצב סרגל מדידה והוא מראה, בבירור, שגובה התמרור מהכביש ועד לתחתית שלט התמרור, הוא **2.93 מ'**. בתמונה ניתן גם לראות, כי גובה המדרכה מהכביש אינו עולה על 20 ס"מ. מכך ניתן להסיק בבירור - בוודאי ברמה העולה על מאזן ההסתברויות - שגובה התמרור (כשהוא נמדד מהמדרכה) הוא, לכל הפחות, **2.73 מ'** (במקום 2.20 מ'). סטייה כזו היא, בוודאי, איננה "סטייה קלה", אלא סטייה משמעותית, שאיננה מותרת על פי הדין.

מעבר לצריך אומר, כי גם ללא המכתב וללא אמצעים וחישובים מיוחדים, ניתן לראות שגובה התמרור עולה בהרבה על 2.20 מ'. בהינתן העובדה שגובהה של המערערת הוא 1.68 (נתון סביר, שלא נסתר ולא הוטל בספק) ובהינתן שאורך מקובל של אמה הוא - על דרך הזהירות - לכל הפחות 40 ס"מ (למעשה, מידת האמה ארוכה יותר), הרי ניתן להיווכח, על פי המרחק הנראה בתמונה, בין קצות אצבעות המערערת, המורמות ישר כלפי מעלה ובין תחילת השלט של התמרור הנראה בתמונה (שנראה כפול, בערך, מאורך האמה של המערערת), שמדובר בתמרור שבוהו עולה על 2.70 מ' (זאת - לאחר שהובא בחשבון גובה המדרכה מהכביש).

אינני מקבלת את טענת ב"כ המשיבה, לפיה רק מדידה מדויקת במקום יכולה להספיק כדי שהמערערת תעמוד בחובת ההוכחה המוטלת עליה. קיימות אפשרויות שונות להוכיח גובהו של עמוד וגם אם יכולה הייתה המערערת למדוד את גובהו של התמרור, לפני שהוא הוסר מהמקום, אין בכך כדי למנוע ממנה להוכיח את גובהו בדרכים אחרות.

20 לפיכך, אני מקבלת את הערעור בהתייחס למערערת, מבטלת את הרשעתה ומזכה אותה מהעבירה בה הואשמה. מכוח כך מתבטל גם גזר הדין שניתן נגדה.

ככל שהמערערת שילמה את הקנס, או כל סכום על חשבון הקנס, יש להחזירו למערערת בתוך 30 ימים מהיום.

המזכירות תמציא פסק דין זה לב"כ הצדדים.

ניתן היום, ב' אדר א' תשע"ו, 11 פברואר 2016, בהעדר הצדדים.